

Dosarul nr. 2r-474/21

Prima instanță, Judecătoria Drochia, sediul Central (jud.: Vl. Craveț)
Instanța de apel, Curtea de Apel Bălți (jud.: S. Procopciuc, N. Chircu, E. Grumeza)

DECIZIE

28 iulie 2021

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președintele ședinței, judecătorul
judecătorii

Ala Cobăneanu
Nina Vascan
Mariana Pitic

examinând recursurile declarate de Svetlana Beșliu și Cojocari Irina,
în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Jigaranu Alexei
împotriva Irinei Cojocari și Svetlanei Beșliu, intervenient accesoriu Consiliul pentru
Prevenirea și Eliminarea Discriminării și Asigurarea Egalității cu privire la repararea
prejudiciului material și moral, și obligarea de a cere scuze publice,

împotriva încheierii din 10 iunie 2021 a Curții de Apel Bălți, prin care au fost
restituite apelurile declarate de Svetlana Beșliu și Irina Cojocari, ca fiind depuse în afara
termenului legal, iar apelantele nu au solicitat repunerea apelurilor în termen,

c o n s t a t ă:

La 13 noiembrie 2019 Jigaranu Alexei a depus cerere de chemare în judecată
împotriva Irinei Cojocari și Svetlanei Beșliu, intervenient accesoriu Consiliul pentru
Prevenirea și Eliminarea Discriminării și Asigurarea Egalității, solicitând încasarea din
contul pârâtelor sumei de 12.000 de lei cu titlu de prejudiciu material constituit din
cheltuieli pentru asistență juridică și de transport suportate în legătură cu faptul
discriminării și încălcării dreptului copilului și sumei de 50.000 de lei cu titlu de
prejudiciu moral, cu obligarea pârâtelor să-și ceară scuze publice de la familia Jigaranu.

Prin hotărârea din 18 martie 2021 a Judecătoriei Drochia, sediul Central, acțiunea
depusă de Jigaranu Alexei a fost parțial admisă. S-a încasat din contul Irinei Cojocari în
beneficiul lui Alexei Jigaranu suma de 15.000 de lei cu titlu de prejudiciu moral. S-a
încasat din contul Svetlanei Beșliu în beneficiul lui Alexei Jigaranu suma de 5.000 de lei
cu titlu de prejudiciu moral. S-a încasat în mod solidar din contul Irinei Cojocari și
Svetlanei Beșliu în beneficiul lui Alexei Jigaranu suma de 12.000 de lei cu titlu de
prejudiciu material. În rest, acțiunea depusă de Alexei Jigaranu cu privire la obligarea
Irinei Cojocari și Svetlanei Beșliu să-și ceară scuze publice de la familia Jigaranu, a fost
respinsă ca neîntemeiată.

La 13 mai 2021 Cojocari Irina și Beșliu Svetlana au depus cereri de apel prealabile
împotriva hotărârii primei instanțe, solicitând admiterea acestora, casarea integrală a
hotărârii din 18 martie 2021 a Judecătoriei Drochia, sediul Central, cu emiterea unei
hotărâri noi de respingere integrală a acțiunii depuse de Alexei Jigaranu. Totodată,

apelantele au indicat că motivele de fapt și de drept, pe care se întemeiază apelurile, le vor prezenta ulterior, prin cereri de apel suplimentare, după ce vor lua cunoștință cu hotărârea integrală a primei instanțe.

Prin încheierea din 10 iunie 2021 a Curții de Apel Bălți, în temeiul art. 369 alin. (1) lit. b) CPC, au fost restituite apelurile declarate de Svetlana Beșliu și Irina Cojocari, ca fiind depuse în afara termenului legal, iar apelantele nu au solicitat repunerea apelurilor în termen.

La 23 iunie 2021 Beșliu Svetlana și Cojocari Irina au declarat recursuri împotriva încheierii din 10 iunie 2021 a Curții de Apel Bălți, solicitând admiterea acestora, casarea încheierii contestate, cu soluționarea prin decizie problema respectivă prin constatarea ca fiind depuse în termen cererile de apel.

În motivarea recursurilor Beșliu Svetlana și Cojocari Irina au indicat că la data de 19 aprilie 2021 au aflat de emiterea hotărârii din 18 martie 2021 a Judecătorei Drochia, sediul Central, la 23 aprilie 2021 au solicitat primei instanțe redactarea hotărârii motivate, iar la 13 mai 2021 au depus cereri de apel preliminar, prin urmare, cererile de apel au fost depuse în termenul legal de atac.

În conformitate cu art. 425 din Codul de procedură civilă, termenul de declarare a recursului împotriva încheierii este de 15 zile de la comunicarea încheierii.

Materialele cauzei atestă că copia încheierii din 10 iunie 2021 a Curții de Apel Bălți a fost expediată la 11 iunie 2021 la adresele de domiciliu ale Svetlanei Beșliu și Irinei Cojocari: r-nul Rîșcani, sat. Braniște (f.d. 124), recepționată de către ultimele la 17 iunie 2021, fapt ce se confirmă prin avizele poștale de recepție nr. DS8001561059AS și nr. DS8001561082AS (f.d. 125-126).

Astfel, recursurile declarate la 23 iunie 2021 sunt în termen.

La 30 iunie 2021 în adresa lui Jigaranu Alexei și Consiliului pentru Prevenirea și Eliminarea Discriminării și Asigurarea Egalității a fost expediată copia recursurilor declarate de Beșliu Svetlana și Cojocari Irina, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii referințelor (f.d. 133), însă intimații nu și-au valorificat dreptul procedural respectiv.

În conformitate cu art. 426 alin. (3) din Codul de procedură civilă, recursul împotriva încheierii se examinează în termen de 2 luni într-un complet din 3 judecători, pe baza copiei certificate sau electronice a dosarului, pe baza recursului și a referinței la recurs, fără examinarea admisibilității și fără participarea părților.

Studiind materialele cauzei în raport cu argumentele invocate în recurs, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursurile urmează a fi respinse, cu menținerea încheierii instanței de apel, din următoarele motive.

În conformitate cu art. 427 lit. a) din Codul de procedură civilă, instanța de recurs, după ce examinează recursul împotriva încheierii, este în drept să respingă recursul și să mențină încheierea.

Conform art. 110 din Codul de procedură civilă, termen de procedură este intervalul, stabilit de lege sau de judecată (judecător), în interiorul căruia instanța (judecătorul), participanții la proces și alte persoane legate de activitatea instanței trebuie să îndeplinească anumite acte de procedură ori să încheie un ansamblu de acte.

Potrivit art. 111 alin. (1) din Codul de procedură civilă, actele de procedură se efectuează în termenul prevăzut de lege.

Conform art. 112 alin. (2) din Codul de procedură civilă, dacă ultima zi a termenului este nelucrătoare, acesta expiră în următoarea zi lucrătoare.

În conformitate cu art. 113 din Codul de procedură civilă, dreptul de a efectua actul de procedură încetează odată cu expirarea termenului prevăzut de lege ori stabilit de instanța de judecată. Nerespectarea termenului atrage după sine decăderea din dreptul de a efectua actul de procedură, dacă legea nu prevede altfel.

Conform art. 362 alin. (1) și (3) din Codul de procedură civilă, termenul de declarare a apelului este de 30 de zile de la data pronunțării dispozitivului hotărârii, dacă legea nu prevede altfel. Repunerea în termen de apel se face de către instanța de apel în cazurile și în ordinea prevăzute de art. 116.

În conformitate cu art. 369 alin. (1) lit. b) din Codul de procedură civilă, instanța de apel restituie, printr-o încheiere, cererea dacă apelul a fost depus în afara termenului legal, iar apelantul nu solicită repunerea în termen sau instanța de apel a refuzat să efectueze repunerea în termen.

Din materialele cauzei rezultă că la 18 martie 2021 Judecătoria Drochia, sediul Central, a pronunțat dispozitivul hotărârii, prin care a fost admisă parțial acțiunea depusă de Jigaranu Alexei.

Nefiind de acord cu hotărârea primei instanțe, la 13 mai 2021 Cojocari Irina și Beșliu Svetlana au depus cereri de apel prelabile, solicitând admiterea acestora, casarea integrală a hotărârii din 18 martie 2021 a Judecătoriei Drochia, sediul Central, cu emiterea unei hotărâri noi de respingere integrală a acțiunii depuse de Alexei Jigaranu. Totodată, apelantele au indicat că motivele de fapt și de drept, pe care se întemeiază apelurile, le vor prezenta ulterior, prin cereri de apel suplimentar, după ce vor lua cunoștință cu hotărârea integrală a primei instanțe, fără însă a solicita repunerea apelurilor în termen.

Ca urmare, prin încheierea din 10 iunie 2021, în temeiul art. 369 alin. (1) lit. b) CPC, Curtea de Apel Bălți a restituit apelurile declarate de Svetlana Beșliu și Irina Cojocari, ca fiind depuse în afara termenului legal, iar apelantele nu au solicitat repunerea apelurilor în termen.

Verificând circumstanțele cauzei în raport cu argumentele recursurilor și cadrul legal aplicabil speței, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră justă soluția instanței de apel de restituire a cererilor de apel depuse de Svetlana Beșliu și Irina Cojocari în temeiul art. 369 alin. (1) lit. b) din CPC, deoarece acestea a fost depuse peste termenul legal de 30 de zile de la data pronunțării dispozitivului hotărârii prevăzut la art. 362 alin. (1) din CPC.

Or, după cum rezultă din actele cauzei, dispozitivul hotărârii Judecătoriei Drochia, sediul Central a fost pronunțat la 18 martie 2021, iar cererile de apel (nemotivate) au fost depuse de către recurente/apelante Svetlana Beșliu și Irina Cojocari abia la 13 mai 2021, pe când termenul-limită de depunere a apelului a expirat la 19 aprilie 2021 inclusiv (luni).

Totodată, în conformitate cu art. 116 alin. (1) și (3) din Codul de procedură civilă, persoanele care, din motive întemeiate, au omis termenul de îndeplinire a unui act de procedură pot fi repuse în termen de către instanță. La cererea de repunere în termen se anexează probele ce dovedesc imposibilitatea îndeplinirii actului. Totodată, trebuie efectuat actul de procedură care nu a fost îndeplinit în termen (să fie depusă cererea, să fie prezentate documentele respective etc.).

Din normele legale citate supra rezultă că termenul de declarare a apelului poate fi restabilit dacă persoanele îndreptățite prin cerere invocă această solicitare. La cererea de repunere în termen se anexează probele ce dovedesc imposibilitatea îndeplinirii actului de procedură. Prin prisma jurisprudenței CEDO, nemotivarea de către instanță a temeiurilor de repunere a apelului în termen sau repunerea neîntemeiată în termenul de apel reprezintă o încălcare a dreptului la un proces echitabil.

La caz se constată că cererile de apel au fost depuse de Svetlana Beșliu și Irina Cojocari peste termenul legal de atac, însă apelantele nu au solicitat repunerea în termen a apelurilor, printr-o cerere formulată în condițiile art. 116 din CPC, cu indicarea motivelor și prezentarea probelor întru confirmarea imposibilității depunerii actelor de procedură în termenul legal. Or, repunerea în termenul de atac se face de către instanța de judecată doar în cazurile și în ordinea strict reglementată de art. 116 din CPC, care cert, expres și imperativ stipulează că repunerea în termen a actului de procedură poate fi efectuată doar la cererea persoanei care o solicită și cu anexarea probelor ce dovedesc imposibilitatea îndeplinirii actului.

Prin urmare, Svetlana Beșliu și Irina Cojocari, contestând hotărârea primei instanțe peste termenul legal de 30 de zile de la data pronunțării dispozitivului, trebuiau să depună diligența și să întreprindă măsurile necesare pentru a-și proteja drepturile de acces la instanță prin depunerea unei cereri de repunere în termen a apelurilor, cu anexarea probelor justificative, care să confirme imposibilitatea efectuării acțiunii procesuale în termenul de atac prevăzut de lege. Or, instanța de apel nu era în drept din oficiu să dispună acest fapt, fără ca apelantele să înainteze personal această solicitare.

Subsecvent, în conformitate cu art. 100 alin. (1) din Codul de procedură civilă, cererea de chemare în judecată și actele de procedură se comunică participanților la proces și persoanelor interesate, contra semnătură, prin intermediul persoanei împuternicite, prin poștă, cu scrisoare recomandată și cu aviz de primire, prin intermediul biroului executorului judecătoresc, la adresa electronică indicată în cererea de chemare în judecată sau înregistrată prin intermediul Programului integrat de gestionare a dosarelor, sau prin alte mijloace care să asigure transmiterea textului cuprins în act și confirmarea primirii lui, precum și prin delegație judiciară.

Conform art. 102 alin. (6) din Codul de procedură civilă, citația sau înștiințarea se trimite la adresa menționată de parte sau de un alt participant la proces.

Potrivit art. 105 alin. (1) și (5) din Codul de procedură civilă, citația și înștiințarea se trimit prin scrisoare recomandată cu aviz de primire sau prin persoana împuternicită de judecată. Data înmânării citației sau înștiințării se înscrie pe citație sau înștiințare în partea care se înmânează destinatarului, precum și pe cotor, care se restituie instanței. Citația sau înștiințarea adresată persoanei fizice se înmânează personal contra semnătură pe cotor.

Nu pot fi reținute argumentele invocate de Beșliu Svetlana și Cojocari Irina în cererile de recurs precum că la data de 19 aprilie 2021 au aflat de emiterea hotărârii din 18 martie 2021 a Judecătoriei Drochia, sediul Central, la 23 aprilie 2021 au solicitat primei instanțe redactarea hotărârii motivate, iar la 13 mai 2021 au depus cereri de apel preliminar, prin urmare, cererile de apel au fost depuse în termenul legal de atac.

Or, legislația procesual civilă în vigoare imperativ stipulează că indiferent de faptul dacă partea a fost sau nu prezentă la pronunțarea dispozitivului hotărârii, termenul de declarare a apelului de 30 de zile prevăzut la art. 362 din CPC, curge de la data

pronunțării dispozitivului hotărârii, dacă legea nu prevede altfel, dar nu de la data recepționării (comunicării) actului judecătoresc sau încetării circumstanțelor care au dus la omiterea termenului de procedură.

Mai mult ca atât, Beșliu Svetlana și Cojocari Irina au recepționat la data de 26 noiembrie 2019, 31 ianuarie 2020 și 03 februarie 2020, actele de procedură și înștiințările expediate de prima instanță, fapt ce se confirmă prin avizele de recepție nr. DS5202095031AS, DS5202095033AS, DS5202102575AS și nr. DS5202102565AS (f.d. 32,34, 50, 51).

De asemenea, la 14 decembrie 2020 Irina Cojocari a depus cerere în prima instanță privind amânarea ședinței de judecată preconizată la această dată (f.d. 80-81).

La fel, Beșliu Svetlana și Cojocari Irina au recepționat la 05 martie 2021 citațiile pentru ședința de judecată din 17 martie 2021, întreruptă până la data de 18 martie 2021 pentru pronunțarea dispozitivului hotărârii judecătorești, fapt ce rezultă din avizele poștale de recepție nr. DS8000374406AS și nr. DS8000374405AS (f.d. 84, 87-88, 96-97).

Circumstanțele menționate, denotă faptul că Beșliu Svetlana și Cojocari Irina au cunoscut că prezenta cauză se află pe rolul Judecătoriei Drochia, sediul Central, însă cu toate acestea, contrar dispozițiilor art. 362 CPC, ultimele nu și-au valorificat dreptul de a efectuat actul de procedură în termenul legal și nici nu au solicitat repunerea acestuia în termen prin prisma art. 116 CPC.

La acest capitol se rețin dispozițiile art. 56 alin. (3) și art. 61 alin. (1) din Codul de procedură civilă, care reglementează că, participanții la proces sunt obligați să se folosească cu bună-credință de drepturile lor procedurale. În cazul abuzului de aceste drepturi sau al nerespectării obligațiilor procedurale, se aplică sancțiunile prevăzute de legislația procedurală civilă.

Dat fiind cele relatate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră drept întemeiată și legală încheierea din 10 iunie 2021 a Curții de Apel Bălți.

Colegiul reține că Curtea Europeană a Drepturilor Omului în jurisprudența sa promovează, cu consecvență cu titlu de principiu obligația părților de a se interesa de soarta procesului în situația în care ele au fost înștiințate despre inițierea și desfășurarea acestuia și de a-și proteja drepturile sale de acces la instanță (cauza Van Harn vs. Germania, nr. 7557/03 din 11 septembrie 2007).

Respectarea termenelor legale constituie o obligație pozitivă a părților și are menirea să asigure buna funcționare a justiției, iar repunerea în termen poate fi admisă doar în cazurile expres prevăzute de lege și doar în situația în care partea când înaintează o cerință de repunere în termen, o justifică prin probe pertinente și admisibile în temeiul art. 116, 118, 121, 122 și art. 362 din Codul de procedură civilă, prin care s-ar dovedi că omiterea termenului a fost cauzată din motive întemeiate.

Or, admiterea spre examinare a unui apel tardiv poate duce la încălcarea principiului securității raporturilor juridice garantat de art. 6§1 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale.

Instanța de recurs accentuează că o asemenea soluție este compatibilă cu standardele înscrise în textul art. 6§1 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, încuviințarea exercitării unei căi ordinare de atac în urma rămânerii definitive a actului jurisdicțional valabil adoptat în

lipsa unor circumstanțe fundamentale și obligatorii, ar însemna de fapt încălcarea principiului securității raporturilor juridice și a drepturilor celorlalte părți la un proces echitabil.

În susținerea opiniei enunțate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție invocă și hotărârea Curții Europene a Drepturilor Omului în speța Melnic c. Moldovei din 14 noiembrie 2006, definitivă din 14 februarie 2007, precum și hotărârea Curții Europene a Drepturilor Omului în cauza Ponomaryov c. Ucrainei, hotărârea din 03 aprilie 2008, definitivă din 29 septembrie 2008, unde se notează că deși în speță nu era vorba despre desființarea unei hotărâri judecătorești definitive și irevocabile în urma admiterii unei căi extraordinare de atac în lumina unor circumstanțe nou descoperite, ci de redeschiderea unui proces prin repunerea în termenul de introducere a unei căi ordinare de atac, totuși reînnoirea acestui termen pentru motive neconvingătoare, reprezintă o soluție care ar putea înfrânge principiul securității raporturilor juridice într-un mod similar cu o cale extraordinară de atac.

Din considerentele menționate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a respinge recursurile și de a menține încheierea instanței de apel.

În conformitate cu art. 427 lit. a) și art. 428 din Codul de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e:

Se resping recursurile declarate de Beșliu Svetlana și Cojocari Irina.

Se menține încheierea din 10 iunie 2021 a Curții de Apel Bălți, în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Jigaranu Alexei împotriva Irinei Cojocari și Svetlanei Beșliu, intervenient accesoriu Consiliul pentru Prevenirea și Eliminarea Discriminării și Asigurarea Egalității cu privire la repararea prejudiciului material și moral, și obligarea de a cere scuze publice.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței,
judecătorul

Ala Cobăneanu

judecătorii

Nina Vascan

Mariana Pitic